

Interní standard Komplettnost zařízení

Ve vztahu k pojmu „zpětně odebírané elektrozařízení“ ze zákona o odpadech č. 185/2001 Sb., v novelizovaném znění

Výčet aspektů:

Pojem „zpětně odebírané elektrozařízení“ je použit **výhradně pro elektrozařízení pocházející z domácností** a jedním z prvotních cílů direktivy, zákona a prováděcího předpisu je **vyjmutí těchto zařízení z toku odpadů, především odpadů komunálních, umožnění zcela jiného režimu zacházení s takto definovaným a zpětně odebíraným zařízením ve znění následujících ustanovení:**

- a) určuje § 37m. Jedná se především o míru využitelnosti, která je stanovena taxativně včetně termínu plnění
- b) § 38 – zpětný odběr některých výrobků v písmenu f) stanovuje povinnost zpětného odběru pro elektrozařízení pocházející z domácností [§37g, písm. f)], ve kterém se doslova píše: - **použité elektrozařízení** pocházející z domácností
- c) dále § 38 (8) říká, že zpětně odebraný výrobek se stává odpadem ve chvíli předání osobě oprávněné k jeho využití nebo odstranění.

Z výše uvedeného a z deklarovaných cílů jmenovaných předpisů (direktiva, zákon, prováděcí předpis) lze jednoznačně určit, že **zpětně odebírané elektrozařízení pocházející z domácností je** takové elektrozařízení, které svým stavem odpovídá výrobku s ukončenou životností, bez bližšího určení důvodu. Stejně jednoznačně lze určit, že takovým elektrozařízením **není** výrobek, který již prošel jakoukoliv fází „zpracování“ či dílčího využití, tedy činností, která je zákonem určena pouze osobám s příslušnými oprávněními. Takové elektrozařízení musí být posuzováno jako odpad, v některých případech dokonce **nebezpečný odpad** a nelze pro zacházení s ním využívat „výhod“ pro výrobky v režimu zpětného odběru elektrozařízení a musí být jako odpad skladován, přepravován a zpracován. Pro úplnost je třeba konstatovat, že systém financování **„pro splnění povinností výrobců ve věci zajištění zpětného odběru elektrozařízení, je nastaven pro režim zpětného odběru a nikoliv na zajištění a financování režimu odpadů.**

Pro skupiny 1, 2 a 6 je možné, s přihlédnutím k výše uváděným obecným faktům, stanovit následující kritéria dle systému (způsobu) přeměny elektrické energie v užtinou:

1 – praní a sušení , mytí, chlazení, vaření

2 – mechanická úprava pokrmů, tepelná úprava pokrmů a jejich kombinace

- mechanická úprava textilu, tepelná úprava textilu a jejich kombinace
- mechanické čištění a úklid, tepelné čištění a úklid a jejich kombinace
- mechanická „péče o tělo“, tepelná „péče o tělo“ a jejich kombinace

6 – mechanické stroje a nástroje

- tepelné stroje a nástroje
- jejich kombinace
- jiné

Popis užití **el. energie (výchozí veličina** pro určení elektrozařízení z direktivy a zákona) spolu s obecným popisem základních komponentů poskytuje také návod pro posouzení, zda „elektrozařízení“ splňuje definici pro zpětně odebírané elektrozařízení nebo svou zásadní

nekompletností – neobsahuje základní komponenty měnící el. energii v užitnou – je pouhým odpadem, byť se zbytky kovů, plastů a ostatních materiálů vhodných k užití a zpracování.

Každé elektrozařízení je tvořeno určitým typem soustrojí komponentů a nosné konstrukce a toto spojení také výrobek určuje.

1. **mechanické elektrozařízení (točivé aj.)** je spojením motoru, hnané části, nosné konstrukce
2. **tepelné el. zařízení** je spojením „systému tvorby tepla“, zařízení umožňující užití získané tepelné energie (hnaná část), nosná konstrukce
3. kombinace výrobku užívajícího k podpoře své funkce oba druhy energie, tedy **mechanické a tepelné**, je ve své podstatě stejně jednoduchá s tím, že u většiny nebo dokonce všech těchto výrobků, lze stanovit jejich „základní charakter“ mechanický/tepelný
4. pouze zdánlivě odlišné je **elektrozařízení k chlazení a mrazení**. Tedy soustrojí motor/kompresor, chladicí okruh, nosná konstrukce – u tohoto typu elektrozařízení nelze opominout fakt, že zásah do motorkompresoru a chladicího okruhu, okamžitě přesouvá toto zařízení do kategorie nebezpečných odpadů.
5. poslední ze skupiny „jiné“ **jsou elektrozařízení, která využívají indukci**. Patří sem svařovací přístroje, zařízení indukčního ohřevu. U těchto zařízení je možno identifikovat komponenty pouze dva: indukční zdroj, nosnou konstrukci.

Elektrický spotřebič nebo běžný odpad?

Zpětně odebrané zařízení musí obsahovat všechny základní součásti, které činí spotřebič spotřebičem

S vyřazenými domácími spotřebiči a nástroji, jako jsou pračky, chladničky, zahradní sekačky či kuchyňské roboty, se donedávna nakládalo jako s běžným odpadem. Nový zákon o odpadech, který u nás začal platit v srpnu loňského roku, ale umožnil domácí spotřebiče z běžného odpadového režimu vyjmout. Pro občany to znamená možnost nejen snáze chránit životní prostředí, ale také ušetřit peníze.

Elektrozařízení není běžný odpad

Použité domácí elektrospotřebiče, nářadí a nástroje již podle tohoto zákona nejsou odpadem, ale tzv. zpětně odebíraným elektrozařízením. Občané je mohou zcela zdarma odevzdat v označených sběrných dvorech, v rámci mobilních svozů či přímo v prodejnách „vyměnit starý za nový“ při nákupu modernějšího domácího pomocníka. Zpětně odebraný výrobek se stává odpadem až ve chvíli předání osobě oprávněné k jeho využití nebo odstranění, tedy do rukou specializované recyklační firmy.

„Ze zákona vyplývá, že zpětně odebírané elektrozařízení pocházející z domácností je takové elektrozařízení, které svým stavem odpovídá výrobku s ukončenou životností bez bližšího určení důvodu. Stejně jednoznačně lze určit, že takovým elektrozařízením není výrobek, který již prošel jakoukoliv fází „zpracování“ či dílčího využití, tedy činností, která je zákonem určena pouze osobám s příslušnými oprávněními,“ vysvětluje Ing. Roman Tvrzník, generální ředitel společnosti Elektrowin, která má zpětný odběr domácích spotřebičů na starosti. „Takové elektrozařízení musí být posuzováno jako odpad a pro zacházení s ním nelze využívat výhod pro zpětný odběr elektrozařízení,“ dodává.

Jak se dělí spotřebiče

Domácí elektrospotřebiče se podle druhu a účelu použití dělí do deseti skupin. Společnost Elektrowin přitom obhospodařuje tři z nich. Zatímco „jednička“ zahrnuje tzv. velké domácí spotřebiče sloužící pro praní, mytí, chlazení, vaření a sušení atd., do „dvojky“ patří zařízení pro mechanickou a tepelnou úpravu pokrmů, textilu, čištění a úklid, péči o tělo atd. Do skupiny s číslem 6 patří mechanické tepelné a kombinované nástroje a nářadí určené pro vrtání, řezání, broušení, sekání, stříhání, přibíjení, šroubování, pájení a další.

Jiným kritériem je popis užití elektrické energie, který poskytuje také základní návod pro posouzení, zda „elektrozařízení“ splňuje definici pro zpětný odběr nebo je pro svou zásadní nekompletnost pouhým odpadem, byť se zbytky kovů, plastů a dalších ostatních materiálů vhodných k následnému užití a zpracování. Každé elektrozařízení je tedy tvořeno určitým typem soustrojí komponentů a nosné konstrukce a toto spojení také výrobek určuje.

Mechanické elektrozařízení (točivé aj.) je spojením motoru, hnané části (převodovka, buben) a nosné konstrukce s pláštěm. Do této skupiny patří například odstředivky prádla, ventilátory, mixéry, vysavače, šicí stroje, zahradní sekačky, brusky, pily, hoblíky a vrtačky a další.

Sporáky, trouby, varné desky, žehličky, fritézy, varné konvice či elektrické pájky a další patří mezi tzv. **tepelné elektrické zařízení**. Aby byl přístroj kompletní, musí obsahovat systém tvorby tepla (topné těleso), nosnou konstrukci a zařízení umožňující získanou tepelnou energii využít – tedy plotnu, troubu či fritovací nádobu.

Kombinace výrobku užívající k podpoře své funkce oba druhy energie, tedy mechanickou i tepelnou, je ve své podstatě stejně jednoduchá. U většiny nebo dokonce všech těchto výrobků lze stanovit jejich mechanický a tepelný základní charakter. Patří sem pračky, myčky, vysoušeče vlasů, teplovzdušné ventilátory či horkovzdušné páječky a další. Stejně jako u předchozích dvou skupin, i zde je zařízení tvořeno motorem, hnanou částí (buben, hlavní čerpadlo) a skříní či pláštěm spotřebiče.

Pouze zdánlivě odlišná jsou **elektrozařízení k chlazení a mrazení**, tvořená soustrojím motor/kompresor, chladicí okruh, nosná konstrukce.

Poslední skupinu s obecným názvem „**jiné**“ tvoří elektrozařízení, která ke své funkci využívají indukce a mikrovlny. Patří sem svařovací přístroje, nerotační holicí strojky, mikrovlnné trouby a indukční plotny. U těchto zařízení je možno identifikovat komponenty pouze dva - indukční či mikrovlnný zdroj a nosnou konstrukci.

Uvedené komponenty představují jednoduchý rozlišovací klíč, podle něhož lze rozlišit zpětně odebrané zařízení od běžného odpadu. Pro využití výhod kolektivního systému je třeba spotřebiče na místa zpětného odběru odevzdat kompletní, tedy se všemi základními součástmi. Zatímco mraznička bez zásuvek je stále mrazničkou a sběrný dvůr je povinen ji převzít bezplatně, stejná mraznička s vymontovaným kompresorem je již posuzována jako odpad, za jehož odstranění musí obec, respektive občan, zaplatit.

KOMPLETNOST ZPĚTNĚ ODEBÍRANÉHO ELEKTROZAŘÍZENÍ

(Elektrowin a.s., skupiny elektrozařízení 1 – velké domácí spotřebiče, 2 – malé domácí spotřebiče a 6 – elektrické nářadí)

Zpětně odebrané elektrozařízení – elektrozařízení určené pro použití v domácnosti od občanů i podnikatelů.

Zpětně odebraný výrobek se stává odpadem teprve předáním osobě oprávněné k jeho využití nebo odstranění, tedy do rukou specializované recyklační firmy.

ROZHODOVACÍ PROCES – JE PŘEBÍRANÉ ELEKTROZAŘÍZENÍ KOMPLETNÍ?

Mechanické elektrozařízení (točivé aj.)

PŘÍKLADY:

odšťedivky, prádla, ventilátory, vysavače, mixéry, odšťavovače, mlynky, ventilátory, šicí stroje, vrtáčky, brusky, pily, zahr. sekačky, vibrační brusky, hoblíky, frézy, burači kládiva, tlak.mýčky a další.

Tepelné elektrozařízení

PŘÍKLADY:

sporáky, vest. trouby, varné plotny a desky, žehličky, fritovací hrnce, varné konvice, el. pájky, zařízení na svařování plastů a další.

Mechanické a tepelné elektrozařízení

PŘÍKLADY:

pračky, mýčky, sušičky, vysoušeče vlasů, kuliny na vlasy, teplovzdušné ventilátory, horkovzdušné pječky a další.

Elektrozařízení k chlazení a mrazení

PŘÍKLADY:

všechny druhy chladičů a mrazicích techniky

„Jiné“ je elektrozařízení, které využívá indukci, mikrovlny

PŘÍKLADY:

mikrovlnné trouby, indukční plotny, nerotační holičí stroje, svařovací přístroje a další.

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnaná část	nosná konstrukce
Motor	Buben, odšťedivky, převodovka mal. spotřebičů a el. nářadí	Skříň, plášť spotřebiče

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnaná část	nosná konstrukce
Topná tělesa / topné články	Trouba na pečení, varné plotny, fritovací nádoba	Skříň, plášť spotřebiče

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnaná část	nosná konstrukce
Motor, topné články	Buben pračky / sušičky, hlavní čerpadlo myčky	Skříň, plášť spotřebiče

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnaná část	nosná konstrukce
Motor	Motor kompresor	Chladičí okruh
		Skříň, plášť spotřebiče

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnaná část	nosná konstrukce
Indukční cívky / tělesa, mikrovlnné zdroje, elektro-magnety	Varná deska	Skříň, plášť spotřebiče

Obsahuje elektrozařízení, které odevzdává občan ve vašem sběrném dvoře, všechny uvedené komponenty?

Jedná se o zpětně odebrané elektrozařízení, předejte kolektivnímu systému Elektrowin

ANO

NE

Jedná se o odpad, kolektivní systém Elektrowin tento elektroodpad nepřebírá